

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Slægt & Stavn

3. quartal 1995:3

Udi Nebel Bogen

- Pagorhusen Henric Wespard marken for sin frøken, søn, og familie, Popplæt. 12 Skjod-
 - Linnestjævel i Hænskegaard.
- 1 Skjodt Pæle Othens marken Popplæt. 1 — 2
- 1 Skjodt, Ukkads - 1 — 4
- 1 Skjodt Hænske - 1 — 2
- Hob i Orng, og Irgen, den nye Naar, den anden 14 aar
 gamle, som afbrøgte Bommen for noget smag, og uagter
 fortænkningen, med den skide betale, det, for modsat
 blev alle, uadrigt, for skænder - 2 — 2
- Engene Ruster Olfen for marken sig idm at have Pede-Engen
 af den færd ude Engen, den tid for fast, og fælle
 for, men som at lidet ind i fælle, som af færd marken af fast
 og landgælden, som en anden Bønde, for mod den, den, at mark al,
 Linnestjævel Olfen fra den Pede-Engen prælagte Popplæt.
- Substansen Christian Friden, som den gamle Engen for taget til ind,
 færd med Pæle Olfen, og Høvel i Nebel Bogen, og for,
 og den alle, uadrigt, og uadrigt.
- Olfen: Peder Jepsen på 3/4 Bønde marken Popplæt. 2 — 2
- den nye ude Linnestjævel, idm at fælle, fælle, som færd
 for taget til sig marken for fælle, samme færd ude
 og for ude at betale af. 2 — 2
- Grundlovsfælle den idm i Nebel Bogen, idm

DIS - foredrag

Det bemærkes, at der i denne sæson er tale om meget forskellige mødesteder.

Deltagergebyret er som sædvanlig pro persona kr. 20,-, som betales ved indgangen.

Særlig pris for udflugten den 8. oktober 1995.

Tilmelding ER NØDVENDIG af hensyn til det praktiske arrangement (f.eks. kopiering af materiale), og fordi der ved nogle møder er begrænset deltagerantal, men ikke mindst for at kunne ringe/skrive om ændringer eller aflysninger, hvis det skulle blive nødvendigt. HUSK derfor også at oplyse telefonnummer! Hvor intet andet er nævnt, skal tilmelding til Københavns møder - ne ske - senest 3 dage før mødet - til: Lene Olsen, Hallands- gade 6A, st.tv., 2300 Kbh. S, tlf. 31 577415.

Lørdag den 30. september 1995 kl. 14.00-17.00

SAMFUNDETS ABSOLUTTE BUND!

(Begrænset antal max.: 45) Valby Medborgerhus, Valgårdsvej 4, 2500 Valby. The og kaffe skal købes på stedet!

En spændende og underholdende eftermiddag i selskab med slægtsforskeren Ole H. Jensen, der fortæller en spændende historie om de af hans forfædre, der var natmænd i Vendsyssel. Hvad var det for mennesker, og hvordan var det overhovedet muligt at finde oplysninger om et af samfundets allerlaveste sociale lag?

Søndag den 8. oktober 1995 kl. 09.30-ca. 18.30

UDFLUGT

(Begrænset antal max.: 40). En spændende efterårstur hvor der bliver lejlighed til at se en række spændende steder, også steder som normalt ikke er åbne for offentligheden.

Mødested: Ingerslevgade ved Tiegtensbroen, bussen mærket **DANS BUSSE**. Mulighed for opsamling ved Busterminalen i Sorø kl. 10.30.

Herefter besøges herregården **FALKENSTEEN** med omvisning ved godsejer M. Lawaetz.

Frokost (medbring selv) i Broby Gamle Skole. Øl og vand kan købes. Kaffe/the og kringler inkluderet i prisen.

Eftermiddagen er henlagt til Sorø Akademi, hvor der er rundvisning på Hauchs fysiske kabinet, Akademiets hovedbygning.

Eventuelt afsluttende rundtur i haven og kirken. Mulighed for udstigning ved busterminalen i Sorø (ca. kl. 17.30).

Hjemkomst Ingerslevgade ca. kl. 18.30.

Pris: Fra København incl. alt undtagen frokost kr. 170,-

Pris: Fra Sorø incl. alt undtagen frokost kr. 120,-

OBS: Tilmelding og betaling senest søndag den 24. september 1995.

Onsdag den 1. november 1995 kl. 19.00-21.00

BESØG I ARBEJDERBEVÆGELSENS BIBLIOTEK OG ARKIV

Nørrebrogade 66D, 2400 København N

(Begrænset antal max. 35). Medlemsfortegnelser fra fagforeninger, billeder af fabriksbygninger, aviser, fagforeningsfaner og meget, meget mere rummer ABAS spændende samlinger. Et interessant møde med et desværre ikke så ofte benyttet arkiv.

Onsdag den 6. december 1995 kl. 16.00-18.00

BESØG PÅ DET KONGELIGE BIBLIOTEK

(Begrænset antal max. 30) Forhallen til Det Kongelige Bibliotek.

Traditionel billedregistrering og identifikation af portrætter ved fuldmægtig Hans Berggren. Elektronisk billedregistrering og almindelig orientering om billedsamlingen ved forskningsbibliotekar Henrik Dupont.

Ret til ændringer forbeholdes

Det er vigtigt at huske, at tilmelding til et arrangement er nødvendigt og bindende, især for de arrangementer, hvor der er begrænset deltagerantal. Husk derfor venligst at melde afbud, så en anden får chancen for at deltage.

Gæster er velkomne til vore arrangementer til samme entré kr. 20,- som medlemmer. Dog vil tilmelding af gæster til arrangementer med begrænset deltagerantal ske med forbehold, idet medlemmer har fortrinsret til arrangementerne.

SLÆGTSFORSKERDAG

23. SEP 1995 kl. 0900-1530

Der er stadig nogle pladser ledige på DSB-skolen, Folke Bernadottes Alle 7, 2100 Ø - lige ved Østerport Station.

EMNET: "Vore fremmede forfædre".

4 spændende foredrag om indvandring: Alment, jøderne, huegenotterne og militære.

PRIS: kr. 100,- ønskes frokost, betales denne med kr. 75,-.

Tilmelding til: J. Aasberg, MacDonald Alle 15, 2750 Ballerup.

Slægtsforskerdag 23. september 1995:

Vore fremmede forfædre

Jeg har læst en bog, en god bog - dels fordi jeg lærte noget nyt, dels fordi jeg ikke altid er enig med forfatteren.

Bogen er vor første foredragsholder, *Bent Østergaards Indvandrenes Danmarkshistorie*. Han fortæller om indvandring i Danmark fra Istidens slutning til året 1983.

Den kan anbefales til læsning, inden vor Slægtsforskerdag - i hvert fald den del af bogen, der vedrører perioden ca. 1660-1900 - det vil sige kapitlerne 11-20, ca. halvdelen af bogen.

Bogen er let læst og udstyret med mange illustrationer. Den giver et godt overblik over de mange forskellige enkeltpersoner eller grupper, der i årenes løb er kommet til Danmark.

I modsætning til forfatteren vil jeg ikke kalde personer fra den danske konges besiddelser uden for det egentlige Danmark "fremmede" - fx anser jeg ikke min sønderjyske tipoldefar for at være fremmed.

Endnu en grund er der til at benytte denne bog, nemlig de meget fyldige litteraturhenvisninger, der knytter sig til de enkelte kapitler. Her gives virkelig mulighed for at fordybe sig i emner af særlig interesse.

Forresten har jeg læst endnu en bog, nemlig *Birgit Løgstrup: Bundet til Jorden*, der i mange kapitler, delt i små afsnit med talrige, morsomme eksempler fortæller om Stavnsbåndet i praksis, 1733-1788. Ikke mindst de første tre kapitler kan være gode som baggrund for *Hans Chr. Bergs* foredrag om militære arkiver og kilder.

Oprettelse af studiegrupper: (ERFA-grupper)

På generalforsamlingen i Slægtshistorisk Forening For Storkøbenhavn den 13. marts 1995 lovede jeg letsindigt at skrive en artikel her til bladet om oprettelse af studiegrupper, hvor foreningens medlemmer kunne få mulighed for at fordybe sig i emner af interesse for slægtsforskere.

Med et mere moderne ord kunne man også kalde det erfaringsudvekslingsgrupper (ERFA-grupper), for det var faktisk det jeg tænkte på.

Forhistorien.

I 1987 deltog jeg i et kursus i slægtsforskning, fortrinligt ledet af Erik Kann, som er kendt af de fleste af dette blads læsere. Erik Kann undlod ikke at gøre sine kursister opmærksom på, at det at kunne læse en gotisk tekst var alfa og omega for slægtsforskere.

Ved afslutningen af kurset opfordrede jeg deltagerne til at møde op hjemme hos mig den første mandag aften i hver af vintermånederne, for at vi i fællesskab kunne opøve os i læsning af gotisk skrift.

Ud af 14 deltagere i kurset mødte der 9 personer op den første aften og gruppen er fortsat aktiv, selv om der er sket en del udskiftninger hen ad vejen. Sandt at sige, er jeg ikke selv med længere, idet andre gøremål har hindret mig i at få tid til fortsat at deltage. Men jeg var med i to givtige år.

Tilrettelæggelse af møderne.

Medens jeg var med, fungerede jeg som "praktiske gris". Med et finere ord kaldet sekretær.

Møderne foregik på den måde, at de enkelte deltagere medbragte gamle dokumenter (eller de sendte dokumenterne til mig på forhånd, med henblik på mangfoldiggørelse), som de var faldet over i deres slægtsforskning. Disse tekster forsøgte vi så i fællesskab at oversætte til nutidsdansk. Kunne vi ikke nå det på et møde, kunne de, der havde lyst, arbejde med oversættelsen indtil næste møde.

Andre emner.

Ud over oversættelsesarbejdet "legede" vi også med andre konkrete emner af interesse for slægtsforskere.

Når en af deltagerne i sin forskning stødte på et konkret emne, som voldte vanskeligheder, tog gruppen spørgsmålet op til behandling. Det kunne eksempelvis være brugen af lægsruller, særlige forhold ved slægtsforskning i Sønderjylland, penge og deres værdi set i nutiden, mål og vægt, og meget meget andet.

Og spændende var det, når en af deltagerne kunne berette om en særlig indfaldsvinkel til at komme videre i slægtsforskningen. Der er emner nok at tage fat på!

Praktiske problemer.

Der er flere praktiske problemer ved at deltage i sådanne ERFA-grupper!

1. Hvor skal det foregå?
2. Hvilket tidspunkt på dagen?
3. Hvad skal gruppen beskæftige sig med?
4. Skal der være en "praktisk gris" og hvem vil være det?
5. Skal der serviceres med kaffe/the og blødt brød på møderne?

Og mange flere spørgsmål!

Lad os gennemgå et lille regnestykke for at illustrere, hvor fleksibel den enkelte deltager skal være, for at få sådanne grupper op at stå.

Forestil dig, at man stiller krav om at holde møder 5 forskellige steder i byen. Forestil dig også, at der skal være 5 forskellige hovedtemaer på disse geografiske lokaliteter. Nu er vi allerede oppe på ca. 25 grupper, og med 8-10 personer i hver gruppe bliver der tale om 200-250 personer.

Der er ca. 450 medlemmer i SHFS. Det betyder med andre ord, at hvert an-

det medlem skal have lyst til at deltage i en gruppe, for at der kan blive tilstrækkelig deltagelse i de nævnte 25 grupper.

Det er jo ikke realistisk! Og tænk så på at man der ud over skal finde en fast mødedag om måneden, hvor den ene ikke kan om tirsdagen og den anden ikke om torsdagen, en vil om eftermiddagen og en anden kun om aftenen.

Det bliver helt kaotisk, såfremt der skal tages alle disse hensyn, så jeg vil foreslå, at man ikke spreder sig for meget og holder fast ved at gotisk læsning er ledetråden. Det kan man ikke blive for god til! De enkelte grupper kan selv supplere arbejdet med andre emner undervejs.

Hvad gør vi her og nu for at hjælpe nye ERFA-grupper igang?

For overhovedet at komme igang kan jeg tilbyde at huse grupper **mandag aften** vinteren igennem med gotisk læsning som hovedtema! Begyndere har to mødeaftener og rutinerede en mødeaften. Det bliver tre grupper i alt.

Hvis der er andre, som vil stille sin dagligstue eller andet lokale til rådighed, kan der etableres grupper andre steder i byen og på et andet tidspunkt.

Kryds af i nedenstående spørgeskema om disse muligheder, og jeg skal forsøge at koordinere det.

Men et krav må der stilles til deltagerne, der forventes en rimelig aktiv medvirken.

TILMELDINGSSKEMA INDSAT MIDT I BLADET (under foredragslisten)

1768

16. Marts Jule Lars Knudsen og Gylden ^{og} Frøden ^{for} i Aarhus d. 13. Marts
Lars Knudsen, Gylden Frøden, Knud Knudsen, Gylden Frøden, Knud Knudsen, Gylden Frøden.
And. Peder Lars, Knud Knudsen, Gylden Frøden, Knud Knudsen, Gylden Frøden.
And. Peder Lars, Knud Knudsen, Gylden Frøden, Knud Knudsen, Gylden Frøden.
And. Peder Lars, Knud Knudsen, Gylden Frøden, Knud Knudsen, Gylden Frøden.

17. April Jule Peder Andersen, Gylden Frøden, Knud Knudsen, Gylden Frøden, Knud Knudsen, Gylden Frøden.
And. Peder Lars, Knud Knudsen, Gylden Frøden, Knud Knudsen, Gylden Frøden.
And. Peder Lars, Knud Knudsen, Gylden Frøden, Knud Knudsen, Gylden Frøden.
And. Peder Lars, Knud Knudsen, Gylden Frøden, Knud Knudsen, Gylden Frøden.

18. April Exp. Peder Olsen og Gylden Frøden ^{for} i Aarhus d. 13. Marts
Lars Knudsen, Gylden Frøden, Knud Knudsen, Gylden Frøden, Knud Knudsen, Gylden Frøden.
And. Peder Lars, Knud Knudsen, Gylden Frøden, Knud Knudsen, Gylden Frøden.
And. Peder Lars, Knud Knudsen, Gylden Frøden, Knud Knudsen, Gylden Frøden.

19. Maj Jule Peder Olsen og Gylden Frøden ^{for} i Aarhus d. 13. Marts
Lars Knudsen, Gylden Frøden, Knud Knudsen, Gylden Frøden, Knud Knudsen, Gylden Frøden.
And. Peder Lars, Knud Knudsen, Gylden Frøden, Knud Knudsen, Gylden Frøden.
And. Peder Lars, Knud Knudsen, Gylden Frøden, Knud Knudsen, Gylden Frøden.

Slesvig - holstenske kirkebøger

I sidste nummer af "Slægt & Stavn" var der et indlæg fra Lars Ammitzbøl ang. de slesvig-holstenske kirkebøger.

Landsarkivar Hans H. Worsøe har i et svar til Lars Ammitzbøl oplyst... "at Landsarkivet for Sønderjylland, i forbindelse med udvekslingen af arkivalier ved grænsedragningen, fik kopi af kirkebøgerne fra Hanved sogn, som det eneste, da sognet blev delt.

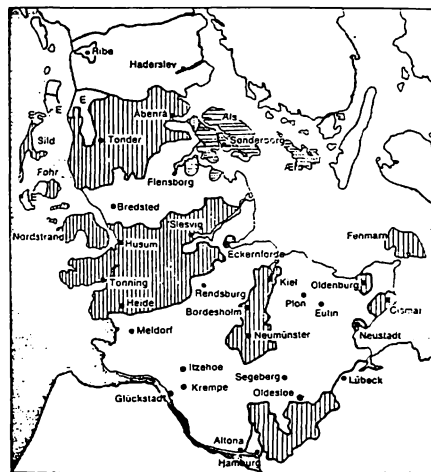
Ligeledes har det lokalhistoriske arkiv i Tønder fået lavet en del xerokopier af ældre kirkebøger fra det gamle Sydtønder Amt, Landsarkivet har kopier heraf på læsesalen. Men det er primitive xerokopier, som næppe vil kunne danne grundlag for tilstrækkelige gode mikrokort".

Landsarkivaren har lovet at give en mere udførlig forklaring om emnet i et kommende nr. af dette blad.

Dette vil sikkert blive imødeset med stor interesse fra alle de, der forsker i dette område, og som har haft problemer både med hensyn til selv at skulle opsøge de enkelte steder, som det endnu mere uoprettelige tab, at arkivalierne er gået til grunde ude i de lokale præstegårde.

På de følgende sider bringes referatet fra "gå hjem-mødet" den 21. marts på Rigsarkivet, saksset fra "Arkiv-kontakt nr. 2/95". Samtidig gøres opmærksom på, at glemte sager på Rigsarkivet opbevares i 1 måned. Henvendelse bedes rettet til skranken i vejledningsafsnittet.

Lone Wredstrøm

39. Kort over Sønderjyllands opdeling i perioden efter 1581

 hertugelig del (Slesvig-Holsten-Gottorp)

 hertug Hans d. Yngres dele i Slesvig

E. = kongerigske enklaver.

Uden signatur kongelig del og fællesregerede områder.

Hans H. Worsøe: Slægtshistorie i Sønderjylland, en vejledning

Meddelelser fra Rigsarkivet

Rigsarkivet indbød læsesalens brugere til "gå hjem-møde" den 21. marts med debat om publikumsservice og præsentation af ny forskning i emnet arbejdsløshed.

Arkivchef Birgit Løgstrup bød publikum velkommen til det andet møde i rækken og meddelte, at Rigsarkivet fremover vil holde lignende møder to gange årligt.

Ideen med "gå hjem-møder" er ny, og publikums forslag om indhold eller form er meget velkomne.

Rigsarkivet søger løbende at øge serviceniveauet og er meget lydhør over for kritik og forslag som kan forbedre servicen inden for de givne rammer.

Punkt 1. Tilgængeliggørelse. Rigsarkivet har i de sidste 200 år søgt at tilgængeliggøre arkivalierne, hvilket bl.a. har resulteret i 100 m folioregistraturer, som findes i læsesalens vejledningsafsnit. Processen fortsætter og i perioden 1983-1992 udkom "Rigsarkivet og hjælpemidlerne til dets benyttelse" - i daglig tale kaldet guiderne. De beskriver arkivfonds og henviser til mere detaljerede søgemidler som f.eks. vejledende arkivregistraturer, specialregistraturer og seddelregistraturer.

Rigsarkivet har i 1994 påbegyndt udgivelse af foldere, der på en enkel måde vejleder i de mest benyttede arkivfonds. Formålet er at hjælpe både brugerne og vejlederne på læsesalen. I år er der planer om at udgive en "guide" til guiden, en folder om besættelsestidens historie og en fortsættelse af serien om slægtsforskning. Rigsarkivet er ved at udarbejde spørgeskema til en brugerundersøgelse, hvor publikum vil få lejlighed til at ytre sig om folderne.

I perioden 1990-1993 udviklede Rigsarkivet en database som indeholder alle arkiver. På sigt vil publikum få lejlighed til at benytte databasen, og der arbejdes p.t. på at udvikle hensigtsmæssige brugergrænseflader. Forinden skal Statens Arkiver gennemføre en EDB-udskiftning, som giver nye muligheder for at videreudvikle databasen.

Punkt 2. Debat med brugerne. Der blev rettet forespørgsel om udlån af film fra Landsarkivet i Viborg til Rigsarkivets læsesal. Viborg låner ikke de film ud, som kun findes i een udgave på læsesalen. Rigsarkivet udlåner derimod kortvarigt film til andre institutioner. Da det er de enkelte landsarkiver, som træffer afgørelse om udlån, bedes man stille konkrete spørgsmål til disse. Publikum har mulighed for at købe kopier af film. Det er problematisk, at publikum ikke kan købe enkelte mikrokort, men henvises til at købe en hel række. Birgit Løgstrup vil rejse problemet overfor Statens Filmningscenter. (Det kan efterfølgende oplyses, at ledelsen af Statens Arkiver har besluttet at fastholde denne salgspolitik.)

Flere brugere ytrede endnu engang ønske om, at få fotokopierne af de ældre folketællinger opstillet på læsesalen. Hertil kunne Birgit Løgstrup oplyse, at materialet nu er tilgængeligt på mikrokort. Fotokopierne er overført til Dansk Data Arkiv, hvor oplysningerne under "Kildeindtastningsprojektet" indlægges i en database. Indtastningsarbejdet udføres frivilligt af slægtsforskere. Fra brugernes side blev der desuden rejst kritik at mikrokortenes kvalitet. De kan være svære at læse og der kan forekomme lakuner. Arkivar Hans Sode-Madsen opfordrede til skriftligt at give personalet besked om sådanne lakuner, så fejlene kan rettes.

Fra brugerside blev betjeningen rost for at have øget tempoet ved fremtagelse af bestilte arkivalier. Men der opstår problemer på filmlæsesalen, når Ole Dahl Hansen har ferie. Birgit Løgstrup, svarede, at filmlæsesalen egentlig er baseret på selvbetjening og ressourcerne desværre er begrænsede. Der er ikke midler til ansættelse af mere personale.

Punkt 3. Forskning i arbejdsløshed ved arkivar Hans Sode-Madsen. Under krisen i 1929 søgte regeringen for første gang at løse ungdomsarbejdsløshedsproblemet ved at oprette statsungdomslejre for arbejdsløse unge. I tilfælde af arbejdsløshed blev de unge stillet over for valget mellem at miste understøttelsen eller tage ophold i en statsungdomslejr. Hans Sode-Madsen sammenlignede forskningen i ungdomsarbejdsløshed med oprulningen af et nøgle garn - det er en langvarig proces med mange knuder, som skal løses. Indledningsvis går turen til biblioteket og alt relevant materiale om emnet læses. Derefter søges dagbladsartikler ved hjælp af avis-årbogen og folke- og landstingsdebatterne fra perioden gennemses. Så kommer turen til Rigsarkivet, hvor søgeprocessen indledes med konsultation af guiden. Der kan man få oplysninger om, hvor relevante arkivalier kan søges. For at kunne identificere arkivalierne vil det oftest være nødvendigt at bruge bl.a. journaler, journalregistre og kopibøger. Det kan ligeledes være nødvendigt at bruge mange arkivfonds i en undersøgelse, og det gælder om at bruge fantasien til at finde så mange oplysninger som muligt. Man skal også være opmærksom på andre kilder som f.eks. film- og lydbånd. Formidling af forskningsresultaterne kan ske via bøger, artikler, foredrag, radio- og tv-programmer. Dette meget pædagogiske og fængslende oplæg blev modtaget med megen interesse af de ca. 50 fremmødte.

Nordisk Konference
for Slægtsforskning og EDB for slægtsforskere

på Schæffergården ved København

31. maj- 2. juni 1996

Arrangører:

Samfundet for dansk genealogi og Personalhistorie
Sammenslutningen af Slægtshistoriske Foreninger i Danmark
DIS-Danmark og DIS-Norge

Foreløbige planer for konferencen der omfatter foredrag,
seminarer og demonstrationer:

Interskandinavisk migration
Udvandring fra de nordiske lande til USA
"Pas-og attest-regler" (både indenfor og over landegrænserne
i Norden
Administrative inddelinger i Norden (herunder om adm. kort,
databaser, CD-Rom)
Om at skrive en slægtsbog
Slægtsforeninger i Norden
Etik i slægtsforskningen
Undervisning i Slægtsforskning

Specielt vedr. EDB:
Kildeindtastning
Slægtsforskningsprogrammer
Kildesøgning (litteratur og arkivalier)
EDB som hjælpemiddel for slægtsforskere
Multimedia for slægtsforskere

Under hele konferencen forventes det, at der sideløbende vil være
udstillinger, demonstration og salg af forskellige hjælpemidler
til nytte for slægtsforskeren.

Vejledende priser for deltagelse i konferencen:
med overnatning incl. måltider og drikkevarer og kaffe kr. 1.900
uden overnatning incl. måltider og drikkevarer og kaffe kr. 1.400

Yderligere oplysninger kan fås ved henvendelse til:
Birgit Flemming Larsen, Klostermarken 13, 9000 Aalborg
tlf. 98 16 11 35 fax 98 10 22 48
Lene Olsen, Hallandsgade 6 A, st.tv., 2300 København S
tlf. 31 57 74 15
Elsebeth Paikin, Kildevænget 37, 2100 København Ø
tlf./fax 39 27 24 33

Program og tilmeldingsblanket vil foreligge i oktober/november
1995

Subskriptionstilbud - årets julegave til slægts- og lokalhistorikeren

Skanderborg Rytterdistrikts skifter 1680-1765

Erik Brejls uddrag af samtlige bevarede - ikke mindre end - 3.002 skifter fra årene 1680-1765; rytterdistriktets bøndergods lå mellem Vejle, Brande, Silkeborg og Århus.

SLÆGTEN har tidligere udgivet Ringkøbing-bibliotekaren Erik Brejls uddrag af de 635 skifter i de 7-8 private godsarkiver i Nørvang Herred fra årene 1723-1826. Den samvittighedsfulde og flittige forsker har nu udført den kraftpræstation at gennemføre det 5 gange så store arbejde med Skanderborg Rytterdistrikt, og blandt de mange skifter har Brejl fundet 6, som ikke findes i Landsarkivets registre til protokollerne. - Uddragene ledsages af et fælles register over arveladerne og deres ægtefæller, i alt 6.226 navne samt en topografisk nøgle til samtlige skifter (disses fordeling på de enkelte sogne). - Brejls manuskript suppleres med et mindre stykke om rytterdistriktets arkivalier, noget i retning af "Slægts- og lokalhistorikerens arkivalske vilkår i Skanderborg Rytterdistrikt", skrevet af lokalhistorikeren Anna Rasmussen, forfatter til bogen om Hylke Sogn.

Bogen er u-undværlig for slægtsforskere og lokalhistorikere, der interesserer sig for bondeslægters familieforbindelser og disse slægters geografiske bevægelser i Øst- og Midtjylland i 16- og 1700-tallet, hvor kirkebøgerne ofte er vanskelige at arbejde med; skifternes oplysninger klarlægger og beviser de afstammingsforhold, kirkebogens mangelfulde oplysninger blot lader forskeren ane! - Udgivelsen er tillige et godt forbillede for andre, der har lyst til at arbejde med at lette indgangen til de gamle arkivalier.

Bogen udgives som en ca. 320 sider stor garnhæftet bog i B5-format (17,5 cm x 25 cm) med kraftigt omslag og koster kun 130 kr. excl. forsendelse. - Ved bestilling før udgivelsen 1. november 1995 spares forsendelsesomkostningerne!

Bestilles hos udgiveren, tidsskriftet SLÆGTEN.

Ekspedition: Birgit Øskov, Vesterbrogade 6, 3.th.15, 9400 Nørresundby
☎ 98 17 63 76.

Undertegnede bestiller hermed:

Skanderborg Rytterdistrikts skifter 1680-1765 (antal eksemplarer)

Navn:

Adresse:

☎:

SLÆGTENs øvrige udgivelser findes på bagsiden og bestilles ligeledes hos ekspeditionen.

Genealogica 2. del

Løgstrup, Birgit: Jord og mennesker på Viborgeggen 1688-1988. Viborg Stiftsmuseum. (63.012)

Gartnerier i Bellinge sogn før og nu. Bellinge Lokalhistoriske Forening. kr 50 (63.509)

Andersen, Axel: Assistens kirkegård, fortegnelse over nogle bemærkelsesværdige grave. Assistens Kirkegårds Formidlingscenter. kr. 95 (63.513)

Carpentier Pedersen, Finn: Med himmelvendte øjne, en historisk vandring på Skelund kirkegård. Lorentz Nielsens boghandel i Hadsund. kr. 225 (63.513)

Danstrup, Ellen B.: Hørsholm kirkegård. Museumsforeningen for Hørsholm og Omegn. (63.513)

Frandsen, Karl-Erik: Okser på vandring, produktion og eksport af stude fra Danmark i midten af 1600-tallet. Skippershoved. kr. 188 (63.62)

Bisgaard Madsen, Chr.: Træk af dansk mejeribrugs udvikling fra ca. 1875 til 1992. Eget forlag. kr. 45 (63.7)

Makrel eventyret, 10 interviews omkring bundgarnsfiskeriet ved Fjellerup Strand 1859-1993. Dansk Mosebrugs Museum. kr. 75 (63.9)

Holm, Poul: Hjerting, et maritimt lokalsamfund midt i verden, ca. 1550-1930. Hjerting Fiskeriforening. (63.9)

Jepsen, P.Uhd: Harpuner i Arktis, hvalfangst ved Svalbard i 1600-årene. Fiskeri- og Søfartsmuseet. kr. 248 (63.94)

Knudsen, Ann Vibeke: Bornholmernes mad, en kulturhistorisk kokebog om madtraditioner på Bornholm 1870-1950. Bornholms Museum. kr. 95 (64.1)

Dyrbye, Holger: Hans Holck viste vejen, Kraks vejviser gennem 225 år. Krak. kr. 225 (65.019)

Købmandsskolen Aabenraa 125 år, 1868-1993. Eget forlag (65.07)

Søndergaard, Aksel R.: Doverodde, en købmandsgård ved Limfjorden. Limfjordsmuseet kr. 35 (65.08)

Larsen, Jørgen: Bogen om Gørlev - efter jernbanens anlæg. Lokalhistorisk Arkiv i Gørlev kr. 130 (65.0964)

Petersen, Viggo: Aalborg og Limfjordslandet. Selskabet for Aalborgs Historie. kr. 128 (65.0964)

Sekkelund, Kaj: Søfart, handel og bondeøkonomi, Thisted 1814-50. Knakken kr. 158 (65.0964)

Brodersen, F.: Kassation og ordning i kommunale arkiver, hvordan og hvorfor. Dafolo kr. 48 (65.32)

Pedersen, Thøger I: 300 år med godt kram, isenkram og isenkrammere 1693 - 1993, en branches historie gennem 300 år. Danmarks Isenkrammerforening kr. 312 (65.508)

Bendixen, Knud Erik: Jernbanen i Aalborg gennem 125 år. Bane Bøger kr. 199 (65.841)

Christiansen, Asger: Englænderne ved de jysk-fynske jernbaner 1859-1924. Bajkal Bøger. (65.841)

Koefoed, Georg Albrecht: Forsøg til en Dansk Søe Ord-Bog med Beskrivelse paa hver Ord og deres Benævning i det Frandske og Engelske Sprog. Handels- og Søfartsmuseet på Kronborg. kr. 450 (65.903)

Hvem forsker i hvad. Kontaktudvalget for dansk maritim historie- og samfundsforskning kr. 50 (65.907)

Jensen, Knud Chr.: Ebeltoft - en søkøbstad. Ebeltoft Museum kr. 95 (65.909)

Mortensøn, Ole: Renæssancens fartøjer, sejlads og søfart i Danmark 1550-1650. Langelands Museum kr. 185 (65.909)

Mørkegaard, Ole: Søen, slægten og hjemstavnen, en undersøgelse af livsformer på åbenråegnen 1700-1900. Museum Tusulanum kr. 198 (65.909)

Nielsen, Erik: Skælskør som søfartsby. Skælskør Egnshistoriske Arkivs Udgiverselskab. kr. 120 (65.909)

Småskibsfart fra Egersund og Fjordeggen. Museet på Sønderborg Slot kr. 140 (65.909)

Wohlfahrt, Eske: Søfarten fra Fur, et bidrag til Limfjordens søfartshistorie. Limfjordsmuseet kr. 45 (65.909)

Hansen, Harriet Merete: Pramfart på Gudenåen. Bjerringbroegnens Museumsforening. kr. 40 (65.93)

Tønsberg, Jeppe: Baadfarten på Lyngby Sø, Bagsværd Sø og Furesøen. Byhistorisk Samling i Lyngby. kr. 98 (65.93)

Esbjerg Havn 1868-1993. Fiskeri- og Søfartsmuseet. kr. 98 (65.94)

Fra kysthavn til storhavn, Århus havns historie 1915-1995. Erhvervsarkivet. kr. 250 (65.94)

Holdt Madsen, Børge: 250 år - Skagens Sølodseri. Skagen Sølodseri (65.94)

Martensen-Larsen, Florian: Hanstholm Havn, en skildring af havnens historie igennem 1000 år. Poul Kristensen. kr. 140 (65.94)

Overgaard, Susanne: Byens havn, Nykøbing Mors Havn gennem 300 år. Morsø Lokalhistoriske Arkiv. (65.94)

Jensen, Niels: Farvandsvæsenet på Færøerne i hundrede år, 1893-1993. Farvandsvæsenet. Gratis (65.95)

Vellew, Jens: Saltproduktion på Læsø, i Danmark og i Europa. Hikuin. kr. 100 (66.11)

Prisliste over Belysningsartikler, slebne og pressede Glas fra Aarhus Glasværk, Aktieselskab. Glashistorisk Selskab. kr. 150 (66.21)

Adriansen, Inge: De Forenede Teglværker i Egersund, 1894-1994. Museet på Sønderborg Slot. kr. 148 (66.25)

Hinsch, Connie: Tegl i Danmarks middelalder. Kalk- og Teglinformation kr. 40 (66.25)

Hyldtoft, Ole: Den lysende gas, etableringen af det danske gassystem 1800-1890. Systime kr. 180 (66.54)

Borgaard, Per: Damgård Mølle, en mosaik omkring en sønderjysk boghvedemølle og dens egn. Søe Tryk. (66.81)

Damsgaard, Ib: Lyshøj Mølle, hundrede år i med- og modvind 1894-1994. Møllens Venner. kr. 50 (66.81)

Dansk mølleatlas. 3 bind. Dansk Møllerforening. kr. 60 pr. bind, eller kr. 175 samlet (66.81)

Bind 1: Vejviser over møller i Jylland

Bind 2: Vejviser over møller på Fyn og omliggende øer

Bind 3: Vejviser over møller på Sjælland, Lolland, Falster, Møn og Bornholm

Jubilæumsskrift, 250 året for ombygningen af Torkildstrup Mølle 1743-1993. Torkildstrup Møllens Venner kr. 70 (66.81)

Kristensen, Poul Erik: Aalborg og Nørresundby Bagermesterforening 1890-1990. Eget forlag (66.81)

Vægter Nielsen, Anders: I gode og dårlige tider, noget om Hollufgård vandmøllens historie ca. 1600-1945. Odense Bys Museer (66.81)

Petersen, Halvor: En skøn sukkerfabrik, Roskilde Sukkerraffinaderi 1763-1779. Roskilde Museum kr. 125 (66.82)

Müller, Sigurd: De ædle druer, vinhandlere i Aalborg. Selskabet for Aalborgs Historie. (66.83)

Villadsen, Kjeld: Fra Madam Blå til moderne metalemballager, Glud & Marstrand A/S 100 års jubilæum 1895-1995. Eget forlag kr. 250 (67.2)

Dalsgaard Larsen, Keld: Dansk papirindustri 1829-1994, overblik og indblik. Silkeborg Museum kr. 148 (67.6)

Jubilæum 1868-1993, Korsør Håndværker- og Industriforening fejrer 125 års jubilæum. Eget forlag (68.06)

Knudsen, Ann Vibeke: Bornholmernes hovedtøjer, på hat med Skåne og Bornholm, Bornholm-Syddøstre Skåne Samarbejdet. Bornholms Museum kr. 35 (68.83)

Bergh, Ole: Vejgaard Vandværk i 100 år. Eget forlag (69.84)

Jansen, Henrik M.: Svendborg vandforsyning gennem tiderne, 125 år. Svendborg & Omegns Museum kr. 10 (69.84)

Balslev, Henrik Mohr: Brandslukning i Søllerød 1792-1992. Historisk-Topografisk Selskab i Søllerød Kommune. (69.899)

Nielsen, Leif: Brandfolkenes Stiftelsesforening 1868-1993. Eget forlag. (69.899)

Paulsen, Kim Jacobus: Historien om Nordborgs store brand i 1792, en krønike. Nordborg Boghandel. kr. 63 (69.899)

Maegaard-Nielsen, Carsten: Gamle huse - nye tider, råd og vink før du reparerer dit gamle Kertemindehus. Kerteminde Museum (71.01)

Historiske huse på Christianshavn, fortegnelse over bevaringsværdige bygninger fra før 1870. Foreningen til Gamle Bygningers Bevaring. kr. 445 (71.637)

Huse i Rødby. Rødby kommune kr. 250 (71.64)

Kieler, Vagn: Bymodel af Hellebæk-Aalsgaard anno 1823, en model- og turvejleder. Hellebæk-Aalsgaard Egnshistoriske Forening. (71.64)

Larsen, Niels-Holger: Bornholmsk byggeskik på landet. 2. udgave. Bornholms Museum kr. 95 (71.64)

Mortensen, Erik: Huse i Farum, bygningskultur og byplanlægning i et dansk lokalsamfund. Farums Arkiver & Museer. kr. 225 (71.64)

Rasch, Knud: Kompagnihuset i Næstved, i anledning af husets 500 års beståen. Næstved Nostalgiske Selskab (71.64)

Bolvig, Axel: Bondens billeder, om kirker og kunst i dansk senmiddelalder. Gyldendal kr. 260 (71.86)

McGuire, Brian Patrick: A guide to medieval Denmark = guide til middelalderens Danmark. C.A.Reitzel kr. 375 (71.86)

Elsø Jensen, Jørgen: Danmarks middelalderlige byplaner

Bind 2: Syd- og Sønderjylland

Bind 3: Lolland, Falster, Møn

Odense Universitetsforlag. kr. 225 pr.bind. (71.956)

Elgstrøm, Kell: Bybilleder, mellem by og forstand - Brønshøj, Grøndal, Utterslev, Husum, Vanløse, Emdrup,

Bispebjerg, Tingbjerg. AK83 kr. 148 (71.9563)

ALLE FØLGENDE KOMMUNEATLAS KOSTER MELLEM KR. 120 OG 180, KAN
BESTILLES VIA BYGGECENTRUMS BOGHANDEL OG HAR SIGNATUR
(71.9564)

Frederiksberg	Nyborg	Aalborg Nord
Holbæk	Nykøbing Falster	
Kongens Enghave	Skælskør	
Nysted	Søllerød	
Mariager	Tønder	
Middelfart	Valby	

Cramer-Petersen, Lars: Grøndalskvarteret fra Grøndalsvænge
til Bellahøj, byplanlægning og bebyggelse af et Københavnsk
forstadsområde 1915-1950. Brønshøj Museum kr. 50 (71.95637)

Viborg bybilleder, om byen og dens bygninger. Hikuin. kr.
150 (71.9564)

Schultz-Lorentzen, Helge: Julianes-Haab, Qaqortoq's
bebyggelseshistorie 1775-1950. Atuakkiorfik kr. 220
(71.95674)

Enevig, Anders: Vejkrucifikser i Danmark. Poul Kristensen
kr. 180 (73.6)

Villadsen, Ole H.: Livet på Skagen omkring år 1900.
Gyldendal kr. 185 (74.6)

Fladmose Madsen, Carsten: Aktieselskabet Slotsmøllens
Fabrikker, virksomhedens historie og øletiketter.
Skandinavisk Bryggerisouvenir Samlerforening. kr. 200 (75.6)

Jensen, Johanne Maria: Gennem lys og skygger,
familiefotografier fra forrige århundrede til i dag.
Systime. kr. 248 (75.7408)

Hahn, Jørgen: Fliser på Fanø, flisekulturen på Fanø 1650-
1900. BYGD kr. 96 (76.232)

Hedebo, et nationalromantisk omdrejningspunkt. Greve Museum
kr. 148 (76.46)

Bejer, Pernille: Kisteglæde, om vestslesvigske standkister.
Amtsgården i Aabenraa. kr. 50 (76.6)

Rejsende i teater, danske scenekunstnere på turné igennem to
århundrede. Fisker & Schou kr. 185 (77.096)

Wiingaard, Jytte: Teater og publikum, smag og afsmag,
publikumsopfattelser i 1800-tallet. Borgen kr. 130 (77.096)

Vinther, Orla: Musikken i 1800-tallet, romantik og
impressionisme. Systime. kr. 200 (78.913)

Store Brønderslev Marked gennem 150 år, 1843-1993.
Brønderslev Markedsforening kr. 98 (79.11)

Kayser Nielsen, Niels: Krop og oplysning, om kropskultur i
Danmark 1780-1900. Odense Universitetsforlag kr. 120 (79.509)

Holbæk Amts Skytteforening 1868-1899, Holbæk Amts venstre og Holbæk Amts østre Skytte-, Gymnastik- og Idrætsforening 1899-1993. Eget forlag (79.606)

Anders Sørensen Vedels Hundredvisebog, faksimileudgave med indledning og noter af Karen Thuesen. C.A.Reitzel kr. 375 (86.21)

Karker, Allan: Dansk i tusind år, et omrids af sprogets historie. Modersmål-Selskabets årbog, 1993. kr. 275 (89.61)

Jørgensen, Merete K.: Gammeldansk ordbog. C.A.Reitzel kr. 25 (89.63)

Danske folkemål. Bind 36 C.A.Reitzel kr. 100 (89.6605)

Espersen, J.C.S.: Bornholmsk ordbog. Nyboder Boghandel kr. 425 (89.664)

Jysk ordbog. Institut for Jysk Sprog- og Kulturforskning C.A. Reitzel (89.667)

Jyske studier, tilegnede Magda Nyberg og Bent Jul Nielsen. Institut for Dansk Dialektforsknings publikationer. C.A. Reitzel kr. 200 (89.667)

Wahl, Peter: Vejnavne i Lyngby-Taarbæk kommune. Historisk-topografisk Selskab for Lyngby-Taarbæk Kommune. kr. 128 (89.684)

Alsiske stednavne. Nordborg Boghandel kr. 195 (89.684)

FORTSÆTTELSE FØLGER I NÆSTE NUMMER

Lone Wredstrøm

Samtidig skal jeg gøre opmærksom på kataloget "HISTORIE TIL SALG, fra foreninger, selskaber, arkiver, biblioteker ,museer m.v." Hæftet er udgivet af Dansk Historisk Fællesråd, og kan ses på det lokale bibliotek, eller til foreningens foredrag.

Det er et katalog over publikationer fra mere end 50 centre for historiefremstilling her i landet, lige fra foreninger til universitetsinstitutter. Det omfatter ca. 1.000 titler, hovedsagelig om dansk historie fra middelalder til nutid, er opbygget alfabetisk efter navnet på de pågældende foreninger og institutioner og forsynet med sagregister, topografisk register, personregister og forfatterindex samt salgspriser på alle titler.

Noget om vaccinationer

Følgende er sakset fra "Nyhedsbrev" fra Slægtshistorisk Forening, Århus nr.6/94

Koppevaccinationen blev ved forordningen af 3/4 1810 indført som offentlig - og i praksis en tvungen foranstaltning.

I den første tid udførtes vaccinationen ikke blot af læger, men også af præster, lærere og andre lægmænd, der ifølge forordningen kunne få autorisation som vaccinatorer.

De skulle lige som lægerne føre en autoriseret vaccinationsprotokol, hvori indførtes den VACCINEREDES NAVN, ALDER, FØDESTED OG FORÆLDRE SAMT VACCINATIONS DATO.

Fra 1811 måtte præsterne ikke foretage nogen vielse uden at sikre sig, at både brud og brudgom var vaccinerede, eller havde haft de naturlige kopper. Fra 1812 skulle de stille de samme krav til dem, der ønskede at blive antaget til konfirmation. For at sikre sig disse oplysninger noterede præsterne sig som regel vaccinationsdato og vaccinatørens navn i kirkebøgenes anmærkningsrubrikker ved vielse og konfirmation.

Ofte er vaccinationerne også anført i til- og afgangslisterne, og det er en stor hjælp, når man skal følge en person med et meget almindeligt navn, f.eks. Jens Jensen eller Maren Pedersdatter. Ved hjælp af vaccinationsdatoen kan man som regel identificere disse personer.

Kender man vaccinationen på en person død før folketællingen 1845, kan man således, ved hjælp af vaccinationsprotokollerne, finde fødested og forældre. Protokollerne findes enten i læge- eller i præstearkiverne.

Ved lov af 8/2 1871 blev det bestemt, at alle skulle være vaccineret inden 7-års alderen, og tilsynspligten blev nu flyttet fra sognepræsten og over til skolebestyrerne, som ikke måtte lade nogen begynde i skolerne uden forevisning af vaccinationsattest. De børn, der allerede var begyndt i skole, skulle i en overgangsperiode på 7-8 år stadig lade sig vaccinere inden konfirmationen. D.v.s at fra ca 1880 må vi regne med, at præsterne ophører med, at notere vaccinationsdata i kirkebøgerne.

Altså: husk altid at nedskrive vaccinationsoplysningerne for jeres aner! - det er tit til hjælp i jeres videre eftersøgning.

Indholdsfortegnelse

DIS-foredragsliste.....	s. 3
Bog-tip. Ved Robert Oest-Larsen.....	s. 5
Oprettelse af studiegrupper.V/S.Vinther-Knudsen..	s. 6
Slesvig-holstenske kirkebøger.....	s. 9
Meddelelser fra Rigsarkivet.....	s. 10
Temadag om Slægtshistorie i Sønderjylland.....	s. 13
Nordisk konference.....	s. 14
Subskriptionstilbud.....	s. 15
Annonce.....	s. 16
Genealogica 2. del. V/Lone Wredstrøm.....	s. 17
Noget om vaccinationer.....	s. 23

Indhæftet midt i bladet findes bade tilmeldingsblanketten til studiegrupperne med gotisk læsning - samt oversigten over efterårets foredrag og ekstraarrangement

Lad os lege gamle damer,
Tro mig, det er ikke svært,
Jeg har set på frøken Cramer,
Og en mængde af det lært.“